

REFERENCES

1. Bibik, N. M. (2017). *Nova ukrainska shkola poradnyk dlia vchytelia*. Pleiady.
2. Karpiuk, O. D. (2020). *English with Smiling Sam*. 3 Class. Libra Terra.
3. Karpiuk, O. D. (2021). *English with Smiling Sam*. 4 Class. Libra Terra.
4. Kontsepsiia Novoi ukrainskoi shkoly. (2016). Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Savinon, S. (2002). *Komunikatyvne navchannia inozemnykh mov*. Cambridge University Press.

Svitlana Petkova,

English Language Teacher, Specialist
Izmail Gymnasium No. 11 with Primary School
Izmail District,
Odesa Region, Ukraine

**GAME AS MOTIVATION, PROJECT AS OUTCOME:
EFFECTIVE APPROACHES TO TEACHING ENGLISH IN PRIMARY SCHOOL**

Abstract. *The article presents a theoretical and practical analysis of game-based technologies and project-based learning as effective forms of teaching English in primary school within the framework of the New Ukrainian School concept. Particular attention is paid to the decline in pupils' learning motivation caused by prolonged stress and wartime conditions. The study substantiates the role of games as a key motivational factor and project work as a meaningful learning outcome in English language teaching for grades 3-4. Based on practical teaching experience, an integrated methodological model for teaching English using O. Karpiuk's coursebook «English with Smiling Sam» is described. The model ensures a gradual transition from emotional engagement through game-based activities to the development of communicative competence via project work.*

Keywords: *game-based learning, project-based learning, English language teaching, primary school, learning motivation, New Ukrainian School.*

*Дата першого надходження статті до видання 28.11.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування 05.12.2025*

© Петкова С. І., 2025

УДК 316.7:[379.8]

Подлісецька Ольга Олегівна,

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри мовної підготовки
Одеського державного університету внутрішніх справ
Одеса, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-4100-3019>

ВАЖЛИВІСТЬ ЧИТАЦЬКИХ КЛУБІВ У СПІЛЬНОТАХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті досліджується феномен читацького клубу. Помічено, що книжкові клуби як читацька практика базуються на читацькій потребі рефлексії, висловлювання про прочитане, емоційної співзвучності і комфорту. Прослідковуються функції читацького клубу для студентської спільноти. Читацькі клуби виконують функції соціалізації, комунікативну та когнітивну. Аналізується вплив читацьких клубів на культуру: популяризації книги і читання, підтримки, вивчення і поширення національної культури та світоглядних цінностей. Досліджено методи проведення засідань клубу, де варто звертати увагу на чистоту мови, мовну стійкість та екологію мови в цілому, що впливає на здатність спілкуватися в професійному колі. Сучасна епоха перебуває на стику культур, на стику двох революцій: технологічної та ментальної. Досліджується технологічна революція, яка пов'язана з техногенними новаціями в суспільстві, а також ментальна, яка базується на новому підході до розвитку людства через антропоцентризм. Розглянувши ці дві сторони розвитку суспільства, авторка проаналізувала вплив розвитку ментальності, яка протистойть нівелюванню основних

цінностей та розвиває людину. Проаналізовано, як дефіцит часу, відволікання на соцмережі, втягування у конфлікти, і, звісно ж, війна стали причиною неможливістю зануритися в художній світ твору. Пропонуються шляхи подолання інертності читачів та заохочення молоді до читання як розвитку ментального та інтелектуального.

Ключові слова: клуб, спільнота, зацікавлення, художній образ

Важливим чинником заохочення молоді до читання є феномен читацького клубу. Книжкові клуби як читацька практика базуються на читацькій потребі рефлексії, висловлювання про прочитане, емоційної співзвучності і комфорту. Загалом на особистому та груповому рівні «книжкові клуби виконують функції соціалізації, комунікативну та когнітивну (обмін знаннями, досвідом, вироблення смислів), самовираження та самореалізації та низку інших». половинчак. Водночас читацькі спільноти і практика книжкових клубів у ній впливає на загальнонаціональні культурні процеси – популяризації книги і читання, підтримки, вивчення і поширення національної культури та світоглядних цінностей. Ці та інші аспекти заслуговують на детальніше вивчення, відтак дослідницька проблема читацьких практик залишається актуальною для подальших напрацювань. Всебічно розвинена людина обов'язково має вміння мислити, аналізувати, проводити паралелі, чітко бачити маніпуляції тощо. Людині, яка висловлюється, варто уважно слухати себе збоку, помічаючи всі маніпулятивні техніки, які людина чула та іноді бере до свого вжитку. Досвідченим читачем важко маніпулювати, адже він бачить багатоваріантність розвитку подій. У кожній книзі – різні події, різні варіанти та розвиток сюжетних ліній. Так читач вміє бачити життя та інваріантність.

На сьогодні вже мало бути просто фаховим правником, вчителем, викладачем, адже прийшов час, коли аудиторія дуже чутлива до маніпуляцій та голосливих обіцянок. Так, це помічають і політики, зокрема Маргарет Тетчер «значною мірою завдячує успіхом своєму вмінню говорити прямо і щиро – як у формальній обстановці, так і в неформальній». 261. Наприклад, викладачам мови необхідно не тільки вивчати окремі мовні теми (граматику, орфоепію, морфологію та синтаксис), а кожного разу, на кожному занятті зі студентами або у власних наукових дослідженнях звертати увагу на чистоту мови, мовну стійкість та екологію мову в цілому, що впливає на здатність спілкуватися в професійному колі.

У наш час особливо важливого значення набуває збереження національних традицій, сплеск дослідження та пригадування яких припав на 90-і роки. Завдяки зацікавленню традиціями функціонує й розвивається національна мова, без якої неможливе існування нації. Таким кроком до говоріння та мислення українською є феномен читацького клубу. Так, у цій спільноті здобувачі вищої освіти обирають книгу, яку, прочитавши, обговорять та прийдуть до висновку, заповнять недоокреслені місця, зрозуміють дещо глибше, ніж розуміли до прочитання.

Необхідно розвивати мовленнєву культуру у всіх сферах: мовно– екологічній, історичній, політичній, державотворчій. Крім цього варто пам'ятати, що сучасна епоха перебуває на стику культур, на стику двох революцій: технологічної та ментальної.

Якщо технологічна революція пов'язана з техногенними новаціями в суспільстві, то ментальна базується на новому підході до розвитку людства через антропоцентризм. Розглянемо ці дві сторони розвитку суспільства, оскільки вони нерозривно поєднані. Доступність до джерел, до баз даних, до будь-якої книги створила ілюзію доступності та всеохопності. Зник ефект новизни і читач опинився перед огроном інформації, якісної поліграфічної продукції, вседоступності. Ефект «бери і читай», всупереч стереотипним уявленням про можливий та сподіваний бум всеохопності літератури викликав певний зворотний ефект: читач опинився перед горою літератури всебічного штибу. Але дефіцит часу, відволікання на соцмережі, втягування у конфлікти, і, звісно ж, війна стали причиною неможливістю спокійно поринути в читання. Література ще з давніх часів, часів, коли людина почала замислюватися над різними видами мистецтва, коли почали створюватися перші компаративні студії (Г. Лессінг, Іван Франко), вважалася найскладнішим, але й найпотужнішим видом мистецтва. І це мистецтво завжди було елітарним. Так, Лессінг ще у Х/ІІ ст. обґрунтував специфіку поезії як мистецтва дії та часу (на протигагу живопису): він розмежував мистецтва, стверджуючи, що живопис працює з тілами у просторі, а поезія – з діями в часі. Поезія повинна змальовувати емоції та динаміку, на думку Лессінга.

Художня література, за спостереженням І. Франка, «дає нам уявлення про найглибші внутрішні сторони життя народу, яких наука ще не навчилася досліджувати з достатньою докладністю». Предмет зображення визначає специфічні особливості художньої літератури. Специфіка літератури є предметом дискусій і суперечок. Художня література – вид мистецтва, що використовує як єдиний матеріал слова і конструкції природної мови. Специфіка художньої літератури виявляється у зіставленні, з одного боку, з видами мистецтва, які використовують інший матеріал замість словесно-мовного (музика,

образотворче мистецтво) або наряду з ним (театр, кіно, пісня, візуальна поезія), з іншого боку – з іншими типами словесного тексту: філософським, публіцистичним, науковим та ін.

Для функціонування читацьких клубів читачі/учасники мають вільно висловлювати свою інтерпретацію твору. Для цього варто ознайомити студентів з деякими думками літературознавців про твір та його зміст і форму. Так, художня форма сприяє розкриттю змісту твору, вона являє собою складну організацію і містить такі елементи, як композиція, сюжет, зображувально-виражальні засоби, тісно пов'язана з матеріалом, має два рівні – «зовнішній» і «внутрішній»; форма дозволяє зрозуміти мистецький твір, правильно розкрити його зміст. Внутрішня форма художнього твору – це той його рівень, який вбирає в себе сукупність засобів предметного зображення у творі, на відміну від рівня словесного зображення (сукупності словесних прийомів) та структурно-організуючого рівня – композиції, що зв'язує в єдину цілість усі рівні форми твору та їхні окремі компоненти.

Варто також згадати про асоціативність. Асоціативність – загальна властивість людського мислення. Асоціації володіють об'єктивним змістом, оскільки відображають становлення творчої особливості до відкриття світу, детермінується ним. Асоціація – кардинальне явище не тільки у поезії, літературі, а й загалом у нашому психічному житті.

І наостанок ознайомимо учасників читацького клубу з поняттям «художній образ». Художній образ – це особлива форма естетичного освоєння світу, за якої зберігається його предметно-чуттєвий характер, його цілісність, життєвість, конкретність, на відміну від наукового пізнання, що подається в формі абстрактних понять. Образ – це конкретна і водночас узагальнена картина людського життя, що створена за допомогою вимислу й має естетичне значення.

Для організації засідань клубу очільник має зрозуміти, що основним методом проведення зустрічей буде інтерактивний метод. Так, інтерактивний метод передбачає спеціальну форму організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну передбачувану мету: створити комфортні умови навчання/бесіди, за яких кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність, набуде якісних знань. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, проведення дебатів, дискусій, спільне вирішення проблеми на основі аналізу відповідної ситуації. Як свідчать дослідження вчених, інтерактивність сприяє створенню атмосфери співробітництва і мікроклімату для розвитку самодостатньої особистості, а педагогу дає змогу стати справжнім лідером студентського колективу (Борг, 2003, с. 123). Активні методи спрямовані на активність саме студентів під час засідань клубу. Керівник клубу та всі охочі ставлять запитання, що мають проблемний характер, і вимагають творчого, продуктивного мислення, як-от: «Чому...?», «Як Ви вважаєте...?», «Чим можна пояснити...?» тощо. На обговорення виносяться найбільш актуальні проблемні питання за прочитаною книгою. Кожен із учасників дискусії має навчитися точно висловлюючи свої думки у виступі з питання, активно відстоювати свою точку зору, аргументовано заперечувати, спростовувати хибну позицію. На засідання-«круглий стіл» часто можуть бути запрошеними фахівці з певної галузі: письменники, редактори, митці, психологи, військові тощо.

У спільноті обов'язкові паритетні умови: книга для обговорення обирається спільно, в дискусії «українські чи зарубіжні автори» варто чергувати обидва варіанти однаково. Можна призначати «історика літератури», який робить огляд літературної епохи, в яку написана книга; «біографа», який робить огляд біографії автора, яка так чи інакше відображається у його творчості.

Отже, феномен читацького клубу є важливим для спільнот молоді, зокрема здобувачів вищої освіти, оскільки якісно впливає на формування інтелектуальних здібностей, вміння висловлюватися, ставити запитання та проводити аналогії, здійснювати аналіз, порівнювати тотожні явища, події, епохи тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Борг, Дж. (2003). *Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування* (Н. Лазаревич, Пер.). Фабула; Ранок.
- 2.Гавдида, Н. (2014). Лінгвоцид як форма мовної політики. *Наукові записки ТНПУ. Серія: Мовознавство*, (II(24)), 76-80.
- 3.Зубрицька, М. (2004). *Ното legens: читання як соціокультурний феномен*. Літопис.
- 4.Магрицька, І. (2004). Українська мова як чинник державотворення. *Журнал «Універсум»*, (10-12), 133-145.
- 5.Половинчак, Ю. Книжкові клуби як читацька практика: еволюція, види, підходи до дослідження. URL: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/2210>
- 6.Франко, І. Я. (1980). *Зібрання творів у 50- и томах* (Т. 26, с. 5-14). Наукова думка.

REFERENCE

1. Borh, Dzh. (2003). Mystetstvo hovoryty. Taiemnytsi efektyvnoho spilkuvannia (N. Lazarevych, Per.). Fabula; Ranok.
2. Havdyda, N. (2014). Linhvotsyd yak forma movnoi polityky. Naukovi zapysky TNPU. Seria: Movoznavstvo, (II(24)), 76-80.
3. Zubrytska, M. (2004). Homo legens: chytannia yak sotsiokulturnyi fenomen. Litopys.
4. Mahrytska, I. (2004). Ukrainska mova yak chynnyk derzhavotvorennia. Zhurnal «Universum», (10-12), 133–145.
5. Polovynchak, Yu. Knyzhkovi kluby yak chytatska praktyka: evoliutsiia, vydy, pidkhody do doslidzhennia. URL: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/2210>
6. Franko, I. Ya. (1980). Zibrannia tvoriv u 50– y tomakh (T. 26, s. 5-14). Naukova dumka.

Olga Podlisetska,

candidate of philological sciences,

Associate Professor of the Department of International Training

Odessa State University of Internal Affairs

Odesa, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-4100-3019>

IMPORTANCE OF READING CLUBS IN COMMUNITIES OF HIGHER EDUCATION STUDENTS

The article studies the phenomenon of a reading club. It is noted that book clubs as a reading practice are based on the reader's need for reflection, expression of what has been read, emotional consonance and comfort. The functions of a reading club for the student community are traced. Reading clubs perform socialization, communicative and cognitive functions. The impact of reading clubs on culture is analyzed: popularization of books and reading, support, study and dissemination of national culture and worldview values. Methods of holding club meetings are studied, where it is worth paying attention to the purity of language, linguistic stability and ecology of the language as a whole, which affects the ability to communicate in a professional circle. The modern era is at the junction of cultures, at the junction of two revolutions: technological and mental. The technological revolution, which is associated with technogenic innovations in society, as well as the mental one, which is based on a new approach to the development of humanity through anthropocentrism, is studied. Having considered these two aspects of the development of society, the author analyzed the opportunities for the development of a mentality that resists the leveling of basic values and develops a person. It is analyzed how the lack of time, distraction on social networks, involvement in conflicts, and, of course, war became the reason for the impossibility of immersing oneself in the artistic world of the work. Ways are proposed to overcome the inertia of readers and encourage young people to read as a means of mental and intellectual development.

Keywords: club, community, interest, artistic image

Дата першого надходження статті до видання 09.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування 16.12.2025

© Подлісецька О. О., 2025